

HOCHTIEF

NEDERLAND

CO₂ Sector en Keten initiatieven
Conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder 3.0

HOCHTIEF | Nederland
December 2019

(update door J. van Huet)

CO₂-PRESTATIELADDER®

Samen zorgen voor minder CO₂

Contents

1.	Inleiding.....	3
2.	Overzicht sector en/of keteninitiatieven.....	4
2.1.	Op de hoogte zijn van sector- en/of keteninitiatieven	4
2.2.	Deelname initiatieven 2018.....	Error! Bookmark not defined.
3.	Deelnames initiatieven.....	8
3.1.	Passieve deelname aan minimaal één (sector of keten) initiatief in 2018.....	8
3.2.	Actieve deelname aan sector- of keteninitiatief in 2018	9
3.3.	Passieve deelname aan minimaal één (sector of keten) initiatief in 2018.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.	Actieve deelname aan sector- of keteninitiatief in 2018	10
3.5.	Het bedrijf heeft hiervoor een specifiek budget vrijgemaakt	10
3.6.	Sector- en keteninitiatieven besproken in managementoverleg.....	10

1. Inleiding

Het verminderen van de uitstoot van CO₂ is belangrijk voor het verminderen van het broeikaseffect. Door het broeikaseffect te verminderen kunnen problemen zoals klimaatverandering en aantasting van de natuur kunnen worden tegengegaan.

Als onderdeel van het wereldwijde concern HOCHTIEF, vinden wij het belangrijk de CO₂ uitstoot van de eigen organisatie (HOCHTIEF Nederland) te beperken. Echter, wij beperken ons niet alleen tot onze eigen organisatie. HOCHTIEF | Nederland is binnen de richtlijnen van de CO₂ prestatieladder een klein bedrijf. Voor het behouden van onze CO₂ prestatieladdecertificaat niveau 5 zullen wij ook actief invloed uitoefenen om onze leveranciers om deze en andere bedrijven te stimuleren de CO₂ uitstoot te beperken. Daarnaast zal HOCHTIEF | Nederland zich inzetten voor duurzaamheid in concrete projecten, oa. door aansluiting bij het sector- en keteninitiatief Green Deal Duurzaam GWW 2.0. Joep van Huijstee heeft namens HOCHTIEF Nederland, op 17 Januari 2017 de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 ondertekend.

Dit document gaat over de sector en keteninitiatieven m.b.t. duurzaamheid en meer specifiek de CO₂ prestatieladder. Door onderzoek te doen naar welke initiatieven er al in de markt zijn en aan enige initiatieven te hebben deelgenomen, hebben wij een overzicht gekregen van wat er op dit gebied binnen de sector gebeurt. Op basis hiervan kunnen wij zien waaraan wij kunnen deelnemen of waar wij in de toekomst nog initiatief kunnen nemen. Een overzicht van de huidige sector en/of keten initiatieven die er op dit moment in de Grond-, Weg-, en Waterbouw sector (GWWsector) zijn is te vinden in hoofdstuk 2. Op basis van de al bestaande initiatieven hebben wij er een aantal uitgekozen waarbij wij—dan wel passief of actief- aan deelnemen. Een verslag van deze bijeenkomsten en initiatieven is te vinden in hoofdstuk 3.

Het opzetten van initiatieven waarmee we andere bedrijven in de sector stimuleren om hun CO₂ emissies te reduceren, dat is waar we uiteindelijk naartoe willen. Echter om daar te komen, en daarmee ook niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder als groot bedrijf te behalen, is het van belang dat we eerst inzicht krijgen in bestaande initiatieven en kijken welke kennis en expertise we al in huis hebben. Dat is wat in dit document wordt gepresenteerd.

2. Overzicht sector en/of keteninitiatieven

Wij hebben een inventarisatie gemaakt van initiatieven die mogelijk relevant kunnen zijn voor HOCHTIEF | Nederland. Deze initiatieven dienen in ieder geval in belangrijke mate verband te houden met onze projectenportefeuille: grote en complexe infrastructurele projecten. In de volgende paragraaf wordt een overzicht gegeven van de uitkomsten van dit onderzoek en laat dus zien wat er op dit moment in de sector voor een initiatieven zijn om CO₂ uitstoot te beperken.

2.1. Op de hoogte zijn van sector- en/of keteninitiatieven

Dutch Green Building Council (DGBC)

De Dutch Green Building Council is een missie gedreven netwerkorganisatie met bijna 400 participanten uit de bouw- en vastgoedwereld. Gezamenlijk streven zij naar een verduurzaming van de gebouwde omgeving. Om deze missie na te jagen, onderneemt de Dutch Green Building Council tal van activiteiten. Zo is de DGBC-eigenaar en ontwikkelaar van de BREEAM-NL methode waarmee de duurzaamheid van gebouwen en gebieden beoordeeld kan worden. Omdat de Dutch Green Building Council een netwerkorganisatie is organiseren zij ook frequent evenementen die bijdragen aan hun missie. Een van deze evenementen is de Dutch Green Building Week.

Dutch Green Building Week

Jaarlijks wordt de Dutch Green Building Week gehouden, waar organisaties elkaar treffen en de mogelijkheid hebben om elkaar te inspireren en van elkaar te leren. In kleiner verband kan dat op participantenbijeenkomsten, in speciale werkgroepen en tijdens inspiratiesessies. Ook biedt de DGBC het bedrijfsleven de mogelijkheid om via zogenoemde *Groene Kamers* in gesprek te gaan met politici om verduurzaming van de gebouwde omgeving ook hier prominent op de agenda te krijgen.

Smart Trackers

Deze groep heeft als doel het meedenken en -werken aan een gebruikersvriendelijk systeem voor CO₂-uitstoot rapportage met behulp van Smart Trackers website. Op de Smart Trackers website kan de CO₂ footprint bepaald worden en maandelijks gemonitord. Ook kan de effectiviteit van maatregelen hier geanalyseerd worden. In 2018 is deze organisatie een initiatief gestart, de Club van 49. Dit initiatief organiseert meerdere bijeenkomsten per jaar en heeft als doel de uitstoot met 49% te reduceren.

Building with nature – Ecoshape

Ecoshape is een CO₂-reductie initiatief in de waterbouwsector waar diverse bedrijven, overheden en onderzoeksinstituten zijn aangesloten. Binnen Ecoshape is een CO₂-convenant opgesteld om waterbouw-gerelateerde CO₂-uitstoot te reduceren. Building with Nature is een innovatieprogramma. EcoShape en partners streven naar de integratie van infrastructuur, natuur en maatschappij in nieuwe of alternatieve vormen van waterbouw die tegemoet komen aan de wereldwijde behoefte aan duurzame oplossingen. Dit gebeurt door nieuwe kennis op te doen van de wisselwerking en mogelijke verbinding tussen biotische en abiotische processen en de doorwerking hiervan in bestuurlijk-juridische kaders. Nieuwe kennis en inzichten volgen uit zowel fundamenteel als toegepast onderzoek. Building with Nature legt de nadruk op kennisontwikkeling in de praktijk, in de vorm van casussen waarin verschillende partners een project tot uitvoering brengen dat aan nader gedefinieerde criteria van EcoShape en partners voldoet. Duurzaam verbinden van rode, groene en blauwe functies is de opgave.

GreenUp Tool

BAM Utiliteitsbouw bv en BAM Techniek - Energy Systems hebben hun kennis en ervaring met duurzaam ontwikkelen en bouwen samengebracht in de GreenUp Tool. Dit model maakt duurzame technieken inzichtelijk, concreet, meetbaar en haalbaar. Het model communiceert over de bekende duurzaamheidscores en technische maatregelenpakketten en alle financiële aspecten, zoals investeringen, financiering en huisvestingskosten. De GreenUp Tool geeft daarmee richting aan ambities en het ontwerp en maakt vastgoed waardevast. De GreenUp Tool laat zien wat duurzaam bouwen is en onderbouwt waarom en op welke plaats duurzaam materiaal nodig is. Het model maakt duurzame technieken inzichtelijk en brengt zowel duurzaamheid scores en technische maatregelenpakketten als de financiële aspecten in kaart.

Duurzaam GWW 2.0 (Green Deal)

Duurzaam GWW 1.0 is afgerond. Echter is gebleken dat er te weinig vraag is naar duurzaamheid op grote schaal. Hierdoor kunnen bedrijven zich (te) beperkt onderscheiden. De nadruk in openbare aanbestedingen ligt op bedrijfsvoeringscertificaten (ISO 14001, CO2 Prestatieladder) en nauwelijks op duurzaamheidsaspecten in projecten. In tegenstelling tot de GD DGWW 1.0, staat de GD DGWW 2.0 open voor ondertekening door bedrijven. De centrale ambitie van Duurzaam GWW 2.0 is geformuleerd als: "Duurzaam is in 2020 een integraal onderdeel van alle spoor-, grond-, water- en wegebouwprojecten (duurzaamheid is "business as usual").

Het Nieuwe Draaien

Het Nieuwe Draaien is het slim toepassen van de ervaringen van het nieuwe rijden op bouwmachines. De stijl van draaien en de werkaanpak blijken een grote invloed te hebben op het brandstofverbruik. Winst valt te halen uit een slimme inzet van het benodigde vermogen, het tijdig uitschakelen van de machines en een slimme werkaanpak en planning. Dit vraagt een goede training en voldoende aandacht voor de prestaties binnen het bedrijf waardoor werknemers in staat worden gesteld machines zuiniger te bedienen. Het Nieuwe Draaien is ook de naam van het initiatief van Natuur & Milieu en BMWT (Bouwmachines, Magazijninrichtingen, Wegengebouwmachines en Transportmaterieel). Met 6 koploperbedrijven is een pilot uitgevoerd om de kansen voor brandstofbesparing in de praktijk te brengen. Dit zijn BAM, Mourik, Strukton, Van der Weerd Graffhorst, Van Oord en VolkerWessels. BMWT heeft de trainingen opgezet. Natuur & Milieu heeft samen met de bedrijven een actieplan opgesteld om de winst in praktijk te brengen. De ambitie is om de aanpak in de gehele sector toe te passen.

Duurzame bouwplaats

De Duurzame Bouwplaats is een initiatief van VolkerWessels. Zij willen aandacht voor een duurzamere bouwplaats. Om dit te bereiken, meten we de prestaties van De Duurzame Bouwplaats aan de hand van 10 indicatoren. Deze 10 indicatoren zijn van invloed op de mens, het milieu en het resultaat.

- People: Gebruiksaanwijzing, Gezondheid, Veiligheid, Tevredenheid van de omgeving
- Planet: Energie, Afval, Transport
- Profit: Vermissing, Aanzicht, Verantwoordelijkheid

De Duurzame Bouwplaats draagt bij aan energiebesparing en CO₂reductie op de bouwplaats. Zo bespaart een energiezuinige keet tot 50% van de energiekosten. Dit komt overeen met 15% van de huurprijs. Ook afvalmanagement en het verminderen van het aantal transportbewegingen op de bouwplaats leveren, naast een financiële besparing, tevens een forse reducering van CO₂uitstoot op.

<http://www.materieeldienst.nl>

PlanetFit

Duurzaamheid is al jaren de motor van het innovatief denken binnen VolkerWessels. Er zijn talloze voorbeelden van duurzame innovatieve oplossingen voor de markt, die de impact op het milieu verminderen. Om hun duurzame innovaties te laten zien aan de omgeving en de waarde ervan te onderstrepen, heeft VolkerWessels een eigen label geïntroduceerd; 'PlanetFit'. PlanetFit is het label dat staat voor duurzame, innovatieve oplossingen van VolkerWessels. Een product, concept of dienst is 'PlanetFit' als het aantoonbaar waarde toevoegt aan de markt en het milieu. Het moet dus financieel rendabel zijn maar ook aantoonbaar de impact op het milieu verminderen.

Bewuste Bouwers

De missie van Bewuste Bouwers is het verbeteren van het imago van de bouw. Het instrument dat hiervoor ingezet kan worden is de gedragscode. Deelnemende bouwplaatsen committeren zich aan de vijf pijlers van de gedragscode: bewust, veilig, milieu, verzorgd en sociaal. De inhoud van de gedragscode richt zich op de dagelijkse praktijk op de bouwplaats. Van timmerman tot directie, heel het team draagt bij aan bewust bouwen. Alle bouwers kunnen zich aansluiten bij Bewuste Bouwers. Van MKB-er tot landelijk of internationaal concern, van grond-, weg- en waterbouw tot woning- en utiliteitbouw. <http://www.bewustebouwers.nl>

Duurzame leverancier

De Duurzame Leverancier is een initiatief gericht op het stimuleren en faciliteren van een duurzame bedrijfsvoering. De initiatiefnemers zijn Strukton, Sweco, Movares en Antea Group. De Duurzame Leverancier biedt onder meer:

- Platform voor bedrijven (en overheden) die zich duurzaam willen profileren;
- Klankbordbijeenkomsten en keteninitiatieven met verschillende thema's;
- Transparantie-index (database) met duurzame bedrijven;
- Duurzame bedrijfsvoeringscan (MVO/CO₂/Innovatie);
- Database met CO₂-footprints van bedrijven;
- De Carbon berekentool, een CO₂-footprint tool volgens het GHG-protocol.

Nederland CO2 neutraal

Stichting Nederland CO2 Neutraal heeft als doel bedrijven en organisaties te stimuleren en te ondersteunen om toe te groeien naar een klimaatneutrale onderneming. Zij willen ook bedrijven die deelnemen aan de CO2-Prestatieladder de kans bieden om te voldoen aan twee eisen 3.D.1 en 5.C.1. Deelname aan Stichting Nederland CO2 Neutraal betekent dat je actief deelneemt aan een initiatief en dat je deelneemt aan een CO2 reductieprogramma. De actieve deelname aan dit initiatief wordt gevormd door het bijwonen van een bijeenkomst, het overdragen van kennis tijdens de werkgroepen en de bijeenkomsten, het onderzoeken van de haalbaarheid van de tijdens de werkgroepen en de bijeenkomsten aangedragen reductiemaatregelen en het doorvoeren van die maatregelen in het eigen bedrijf.

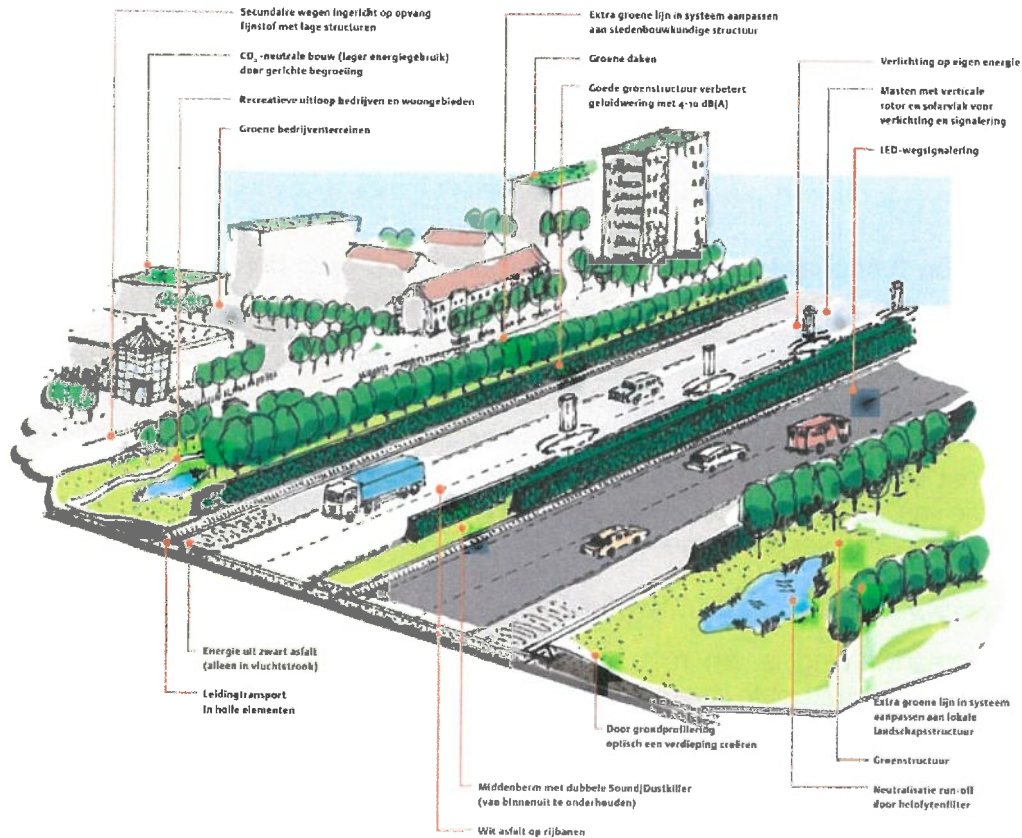
CO2 Seminar.nl

Het doel van CO2seminar.nl is om bedrijven van de juiste informatie te voorzien om hier een goede keuze t.o.v. de CO2-Prestatieladder te kunnen maken. Door middel van gratis avondseminars worden alle vragen beantwoord. Gedurende 2 uur vertelt de oprichter zoveel mogelijk informatie en is er ruimte om vragen te stellen. Daarbij ontmoeten de verschillende deelnemers en geïnteresseerden elkaar en kunnen ze kennis en ervaringen uitwisselen.

Emissieloze Weg

De emissieloze weg is een concept met veertien innovaties van BAM Infra die wegen groener, stiller en schoner maken. Deze innovaties bieden op zichzelf oplossingen voor de reductie van geluid, energieverbruik, wateroverlast en -verontreiniging en licht- en luchtvervuiling. In combinatie met elkaar bieden ze nog meer. Onderstaand in vogelvlucht de onderwerpen van de Emissieloze Weg. www.emissielozeweg.nl

BAM CO2 Desk

De Koninklijke BAM Groep heeft een website ontwikkeld waarbij de aanwezige kennis in het bedrijf ten aanzien van de reductie van CO₂-emissie beschikbaar wordt gesteld voor alle partners in het bouwproces.

DuboCalc

DuboCalc is een rekenprogramma voor het bepalen van het "duurzaamheidsgehalte" van aanbestedingen voor grote projecten. De MKI-waarde staat voor Milieu Kosten indicator. Dat is een indicator voor de milieubelasting van een civieltechnisch werk. Hoe lager de waarde, hoe minder milieubelasting. Met DuboCalc zijn alle milieueffecten van een materiaal vanaf de winning tot en met de sloop (dus de gehele levenscyclus) en het energiegebruik van een Grond- Weg- en Waterbouwwerk te berekenen. Vervolgens rekent DuboCalc deze effecten – én de effecten van alle andere materialen die ook in dat GWW-werk toegepast worden – om via de zogenaamde 'schaduwprijsmethode' tot één getal. De Milieu Kosten Indicator-waarde (MKI-waarde).

PCC-tool

De Project Carbon Calculator (PCC) is een praktisch instrument om in samenwerking met ketenpartners de CO₂-reductiekansen te bepalen in de inkoop- en bouwphase van een

bouwproject. PCC is een softwareprogramma dat kan worden gebruikt bij zowel Infra gerelateerde projecten als voor projecten in de B&U sector. Het instrument is toepasbaar in iedere fase van een project. BAM heeft de PCC in een achtentwintigtal projecten toegepast en stelt het instrument beschikbaar aan branchegenoten en andere belangstellenden. Hiermee hoopt BAM een directe bijdrage te leveren aan CO₂-reductie in de gebouwde omgeving in het algemeen en bouwprojecten in het bijzonder. Daarbij heeft BAM een digitaal platform gelanceerd dat vergelijkbaar is met wikipedia: de **PCCwiki**. Hiermee wordt het voor opdrachtgevers, leveranciers en andere bouwpartners mogelijk de PCC-tool gezamenlijk te verfijnen. Verder worden alle ketenpartners uitgenodigd op deze site eigen ervaringen, tips en informatie te plaatsen.

LE2AP

LE2AP (Low Emission 2 Asphalt Pavement) is een demonstratieproject dat deel uit maakt van het LIFE-programma, een instrument van de Europese Commissie voor extra financiering van initiatieven voor het milieu. De algemene doelstelling van LIFE is bij te dragen aan de uitvoering, actualisering en ontwikkeling van het milieubeleid en de wetgeving van de Europese Unie door cofinanciering bij proef- of demonstratieprojecten met een Europese meerwaarde. Met LE2AP wil BAM Wegen de weg bereiden naar duurzame in situ asfaltproductie, de 3D-weg. De 3D-weg is een concept dat is ontstaan vanuit de visie van BAM Wegen en focust op drie punten: Decibellen (reductie van verkeersgeluid), Duurzaamheid (met respect omgaan met de omgeving) en Doorstroming (hinder van verkeer beperken).

Innovatieplatform Amsterdam Smart City (ASC)

Kern van deze samenwerking is om met het innovatieplatform ASC bedrijven, bewoners, gemeente en kennisinstellingen uit te dagen om innovatieve oplossingen en ideeën aan te dragen en toe te passen voor grootstedelijke vraagstukken.

CO₂-Prestatieladder niveau 4 & 5

De CO₂-Prestatieladder is een instrument dat bedrijven helpt bij het reduceren van CO₂. Binnen de bedrijfsvoering, in projecten én in de keten kan nog veel winst worden behaald in energiebesparing, het efficiënt gebruik van materialen en duurzame energie. De CO₂-Prestatieladder is daarvoor het aangewezen instrument. Dagelijks bewijst de CO₂-Prestatieladder zijn waarde voor steeds meer sectoren in het bedrijfsleven. De Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden & Ondernemen (SKAO) is verantwoordelijk voor alle zaken de ladder betreffende: het gebruik, de doorontwikkeling, het beheer van het certificeringschema en de verbreding van deelnemende sectoren.

3. Deelnames initiatieven 2019

Nadat in het vorige hoofdstuk de verschillende initiatieven zijn geanalyseerd, worden in dit hoofdstuk de keuzes van sector- of keteninitiatieven beschreven. Deze deelnames zijn conform eisen van de CO₂-Prestatieladder 3.0. Ook volgt een terugblik op het jaar 2019, aangezien dit document in december 2019 is geactualiseerd.

3.1. Passieve deelname(s) aan een sector- of keteninitiatief in 2019

Congres 'Nationaal Sustainability Congres'

Geplande deelname op 7-11-2019. Joris van Huet zal namens HOCHTIEF Nederland deelnemen aan het congresprogramma en de beurs.

3.2. Actieve deelname(s) aan een sector- of keteninitiatief in 2019

In deze paragraaf wordt de actieve deelname van HOCHTIEF | Nederland aan de initiatieven 'Smart Trackers', Green Deal Duurzaam GWW 2.0 en DuBoCalc beschreven. Deze deelnames zijn conform eisen van de CO2-Prestatieladder 3.0.

Smart Trackers

Met de Smart Trackers website kan de CO₂ footprint bepaald worden en maandelijks gemonitord. Met het systeem kan een totaal duurzaamheidsbeleid worden gemeten en gemanaged; welke gevolgen hebben besparings-initiatieven, welke energievreters kunt u het beste aanpakken, welke maatregelen hebben de meest positieve gevolgen. Voor de CO₂-Prestatieladder geeft het een handig overzicht.

Als HOCHTIEF Nederland hebben we via Aboma deze app aangeschaft en gebruiken wij deze om onze CO₂ uitstoot te meten, inzichtelijk te maken en inzichtelijk te houden.

Green Deal Duurzaam GWW 2.0

HOCHTIEF | Nederland heeft op 17 januari 2017 een handtekening gezet onder de Green Deal Duurzaam GWW 2.0.

DuboCalc

In de aanbestedingen van de A9 BaHo en VIA15 worden DuboCalc berekeningen uitgevoerd in de betreffende applicatie. Deze berekeningen zijn onderdeel van de beoordeling van de aanbidding.

3.3. Terugblik deelname(s) aan een sector- of keteninitiatief in 2019

In 2019 heeft HOCHTIEF | Nederland aan zowel de passieve en actieve deelnames zoals opgenomen in de vorige paragraaf deelgenomen.

Aanvullend hebben Nanne Huisman en Joris van Huet als expert uit de sector ondersteuning geboden bij de Bouwend Nederland Innovatieprijs. Middels dit initiatief van Bouwend Nederland laten we het voortgezet onderwijs kennis maken met de bouwsector. Een circulair ontwerp van een kunstwerk in onderdeel van de opdracht voor de scholieren. Dit is een traject dat in 2020 doorloopt.

4. Deelnames initiatieven 2020

In dit hoofdstuk is de vooruitblik op 2020 beschreven met betrekking tot de Sector en Keteninitiatieven conform de CO₂-Prestatieladder 3.0.

4.1. Passieve deelname(s) aan een sector- of keteninitiatief in 2020

Congres 'Nationaal Sustainability Congres'

In 2020 is opnieuw deelname aan het nationale congres omtrent duurzaamheid gepland met minimaal één medewerker.

4.2. Actieve deelnames aan sector- of keteninitiatief in 2020

Smart Trackers

Als actieve deelname voor 2020 wordt ten minste halfjaarlijks de Smart Trackers website volledig ingevuld. Zo is een betere monitoring mogelijk en wordt ook gestreefd naar het uitdraaien van de footprint middels deze website.

Green Deal Duurzaam GWW 2.0

HOCHTIEF | Nederland blijft aangesloten bij de GD DGWW 2.0.

Bouwend Nederland Innovatieprijs

Het traject dat in 2019 is ingezet gaat door in 2020. Het plan is om ook komend jaar weer deel te nemen als expert als een nieuwe Innovatieprijs wordt opgestart.

4.3. Het bedrijf heeft hiervoor een specifiek budget vrijgemaakt

In de directiebeoordeling van 2020 zal het budget omschreven worden.

4.4. Sector- en keteninitiatieven besproken in managementoverleg

Zie directiebeoordeling van 2019.